

Ain Kallis: Saabuva kevade ilmad pakuvad palju põnevat

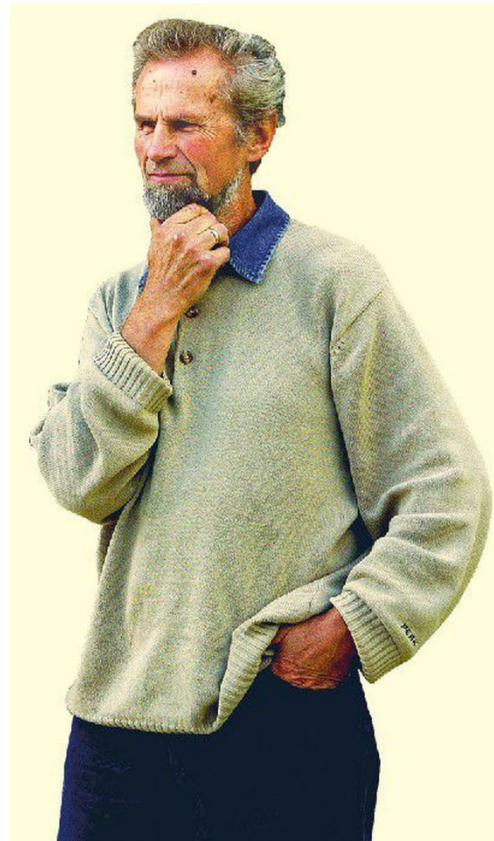
Riina Martinson, toimetaja
18. märts 2010

Tallinna ilmajaama lumekaart näitab mõni päev enne astronoomilise kevade algust, et suurel osal Pärnumaast püsib ligi 40sentimeetrine lumekiht.

Maanteede kõrvale ja katuseräästa alla lükatud lumevaalud on siin-seal suisa täismehkõrgused.

Paratamatult keerleb inimestel iga päevaga üha sagedamini mõtteis küsimus: millal see lumi ükskord ometi sulab ja mida sula endaga kaasa võib tuua?

Klimatoloog Ain Kallis, kas teie oskate oma pika kogemuse põhjal pakkuda, millal lume sulamine tänavu hoo sisse saab?

Ain Kallis Foto: Pm

Tahaks isegi seda teada, millal see tohutu lumehulk kaob! Lohutav on see, et kevad tuleb, sellest pole pääsu. Kliimaatiliselt on praegu käes kevadtalv. See on aeg, kui lumikate kahaneb ja domineerivad sulailmad. Kevadtalv saabub Pärnu kandis keskmiselt 2. märtsil. Varakevad algab pärast lumikatte kadumist. See periood võib kesta mõnel aastal päris kaua ja aeg "päris" kevadeni võib vinduda isegi kuid. Palju sõltub talve karmusest ja sellest, mil määral Läänemeri on jääga kaetud.

Külmade talvede järel kulub päikesel suur hulk energiat lume sulatamisele ning maapinna soojendamisele. Jääs meri on ju otsekui suur külmkapp, mis hoiab õhutemperatuuri madalal.

Kui kaua on kõige pikemalt lumi Eestis maas olnud?

Lumikatte paksust on mõõdetud Eestis alates 1891/1892. aasta talvest. Lumega päevadeks loetakse päevi, kui ilmajaama ümbrusest on üle poole lumega kaetud. Vahest kõige pikema lumikattega talveks võib pidada poole sajandi tagust 1955/1956. aasta talve, kui Kolgal Otepää juures esines 161 lumega päeva. Kaua oli maa valge 1995/1996. ja 2002/2003. aasta talvel, kui Tartu-Tõravere mail loeti kokku 137 ja 104 päeva, mil lumi püsis vaheaegadeta maas.

Paks lumevaip hirmutab üleujutusega. Kardetakse, et kui lumi hakkab kiiresti sulama, pole uputusest pääsu. Kui ruttu lumi tänavu teie hinnangul sulab?

Seda on raske prognoosida, sest kõik sõltub järgmiste nädalate ilmadest. Kui suur sula saabub järsku, võib see tõesti tekitada üleujutusi, kui läheb tasapisi soojemaks, kaob valge oht silmapiirilt märkamatult. Viimati ennustati uputusi 1996. ja 2005. aasta kevadel, kui olid paksu lumega pikad talved. Lumi sulas aga tegelikult nii, et veetase tõusis väga vähe. 1999. aasta talv sarnanes lumerohkusega tänavusega ja siis kippusid sula aegu jõed linnu uputama.

Kas säärase lumerikka ja külma talve põhjal saab eeloleva suve ilma ennustada? Kui suur on tõenäosus, et väga talvise talve järel tuleb ideaalne, soe ja kuiv suvi?

Õeldakse ju, et kui pole talve talve ajal, pole suid sui ajal. Tegelikult peab ikkagi tunnistama, et eesoleva suve ilma on talve järgi pea võimatu ennustada. Statistilisi seoseid on leitud vaid naaberaastaaegade vahel. Nii on pehmete talvede jätkuks enamasti varane kevad ja karmide talveilmade kannul kipub kevad paraku venima ja olema üsna jahedavõitu. Nii et peagi saabuva kevade ilmad pakuvad palju põnevat ja seda mitte ainult klimatoloogidele.